

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

§. Quia verò.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

contra appellantem cognoscant, vtri iudices latam prius sententiam exequi debeant? Resp. Hanc q. tractat hic Innoc. n. 7. ver. donec, Imola n. 14. Resp. cum Abbat. hic n. 7. Barbat. col. 2. arg. c. cum in Ecclesia, 38. de appellat. vbi Gl. ver. alioquin, regulam tradit. Quod Iudex appellationis, qui confirmat sententiam quam alius tulit, non mandat eam executioni, sed remittit ad priorem: vt videl. iudicium, vbi latum est, etiam perficiatur. quamuis aliter docuerit idem Abb. in cit. c. cum in Ecclesia, n. 8. sed tu vide Gl. magnam, & quæ ibi dicuntur in c. 1. de appellat. in 6. Tholosan. de appell. lib. 2. c. 1. n. 19.

§. Quia verò.

Si Iudex delegatus sententiæ à se late executionem Ordinario demandet, is autem ferat iniustam esse, nihilominus exequi tenetur, nisi obtinere possit, vt onus executionis sibi auferatur. Ratio est: Quia non cognitio, sed mera executio ei demandata est: Ergo obsequi debet delegato, tanquam qui ipso in hac causa maior seu superior est.

Aduerte, quod iudex differat ab executori. Nam Iudex principaliter datur ad cognoscendum, & sententiam ferendam; accessorie autem, & consequenter ad exequendum. Executor verò principaliter datur ad exequendum; quamuis interdum accessorie cognoscere debeat, vt mox dicam. Est enim alius executor merus, & alius mistus, secundum Gl. hic ver. etsi sciat, Imolam n. 19. Merus executor dicitur, cui nulla cognitio, sed sola executio causæ plenè cognitæ, & decisæ committitur, & ipse nullas exceptiones admittere potest, vt colligitur ex l. sicut proponis, 6. C. de executione rei iudicatæ, & docet Gl. communiter recepta in c. de cætero, 5. de re iudic. Si tamen manifestò constet, errorem commissum esse, aut fraudem interuenisse, non debet exequi, sed ad Superiorem, seu Iudicem referre, iuxta c. 2. de crimine falsi, & videri potest Suarez de censuris disp. 3. sect. 15. n. 6. Executor mistus dicitur, cui non mera executio, sed etiam cognitio de facienda executione committitur. De hoc

sermo est in l. 4. C. si contra ius, & c. *Etsi non cognitio* (causæ principalis) *sed executio mandatur, de veritate precum inquiri oportet, vt si fraus interuenierit, & c.* Talis est executor, qui à Papa per rescriptum deputatus est ad conferendum alicui beneficium, vt colligitur ex Clem. vn. hoc tit. iun. Gl. ver. executores, quæ inde colligit, quod isti deputati ad exceptionem habeant iurisdictionem delegatam. Et de hoc executore misto dicendum, quod exceptiones admittere, & de ijs cognoscere, quæ sunt ad impediendam, aut minuendam executionem, vt si deputatus sit ad executionem imperatæ solutionis, & reus conuentus compensationis factæ exceptionem obijciat, de ea cognoscere poterit. At verò de exceptionibus, quæ sunt de iustitia causæ, cognoscere ipse non potest, nisi in eum finem, vt intelligat, an ob eam causam ad Superiorem remittere debeat, iuxta c. de cætero, 5. de re iudic.

Quod si verò Iudex de statu rei informatus nihilominus executionem imperet, obedire debet executor, etsi sciat sententiam iniustam esse, sicuti hic Innoc. docet.

Sed pro pleniore huius doctrinæ intellectu ita distingue: Vel sententia iniuste lata est in causa ciuili, vel criminali: Si hoc secundum, ita vt agatur de occisione, vel mutilatione hominis innocentis, executor, v. g. Minister Iudicis, exequi non potest, vti hic Felinus notat n. 24. & docui lib. 3. tr. 6. c. 2. n. 8. §. ob eandem, quamuis aliqui nullum discrimen agnoscant inter causam ciuilem, & criminalem, vt videre licet apud Imolam hic n. 32. & seqq.

In causa ciuili iterum distingue: Vel sententia Iudicis non tantum iniusta est, sed etiam irrita, quia lata est contra iura manifesta, vel nullo iuris ordine obseruata: Et tunc executioni mandari non debet, quia tunc non agit vt Iudex, arg. c. forus 10. de verb. signif. & ex communi docet Imola hic n. 28. Abb. n. 4. Suarez loco cit.

Vel sententia valida est, quamuis iniusta seu contra ius partis litigantis, tum denuo distinguendum: Vel enim sententia est tantum materialiter iniusta, quia Iudex secundum

M m m m dùm

dum publica acta & allegata iudicauit; tunc executor, si facile errorem ostendere non possit, recte eam exequitur, iuxta ea quae dixi cit. c. 2. n. 8. & tradit Suar. cit. sect. 15. n. 7. ubi id declarat in sententia excommunicationis, si executori mandetur, ut eam denuntiet, qui scit materialiter iniustam esse, latam tamen secundum allegata & probata: imò etiamsi de hoc dubitet, & executionem subterfugere non possit. Quia in causa dubia Superiori parendum est, arg. huius §. *Quia non cognitio, sed executio mandatur eidem.* Vel est formaliter iniusta, quia Iudex ex imperitia, aut dolo ita iudicauit, tum deputatus ad exequendum, si onus à se rejicere non possit, neque etiam tanquam grauatus ad Superiorem facile appellare, tum exequi potest. Ratio est: Quia veluti iure debitum est, ut postquam sententia in rem iudicatam transiit, executioni mandetur. Condemnatus autem partim sibi imputare debet, quòd intra tempus ipsi concessum non appellarit: partim verò adhuc remedium habet, ut contra Iudicem agat ad damni illati refartionem, uti hic Gl. notat ver. sciat, in fine, Abb. num. 5. & docui cit. cap. 2. quæst. 3. num. 10. Quia sententia Iudicis, à qua appellatum non est, non ita transit in rem iudicatam, ut naturalis obligatio tollatur, iuxta l. Iulianus, 60. ff. de condict. indebiti, ubi dicitur, quòd sententia Iudicis debitorem absoluendo, nō faciat, ut non sit debitor.

Porro quod Syl. monet ver. Iudex, 1. in fine, Iudicem delegatū, qui ex necessitate cogitur causam suscipere, si per imperitiā erret in iudicando, excusatū esse, quando assessoris, seu consiliarij, qui pro idoneo haberi solet, consilium securus fuit; hoc non ita locum habet in delegatis Papæ, quippe quibus ratione dignitatis suæ, in qua constituti sunt, incumbit, ut se idoneos reddant ad causarum sibi delegatarum cognitionem. Verum tamen est, quòd delegatus, sicuti & ordinarius Iudex, quandoque excusetur, si in re dubia aliorum Doctorum, seu Consiliariorum sententiæ bona fide acquiescat.

§. Cùm autem.

Accidit interdum, ut partes malitiosè & procurent Iudicem ad eum diem, ad quæ citati sunt, à Rege vel Archiepiscopo euocari; decernit Innoc. si Iudici delegato talis fraus partis litigantis perspecta fuerit, eam competenter puniat, & ne commodum ex malitia sua reportet, causam alteri Iudici neutri parti suspecto ad eundem diem cognoscendam, remota appellatione committat: nisi vtraque litigantium pars consentiat, ut lis prorogetur.

NOTANDVM Vn. Casus est specialis, in quo subdelegatus à delegato Papæ procedere potest, remota appellatione, ipso iure talem facultatem committente. Ratio afferitur: Quia æquum non sit, ut pars vna ex propria fraude commodum ferat, cum alterius partis incommodo. Quæ ratio tum maximè locum habet, si etiam Iudici delegato causa commissâ fuerat, remoto appellationis remedio.

CAPITVLVM XXIX.

Ex literis.

PARAPHRASIS.

Controuersia de canonicatu erat inter Antonium, & Canonicos S. Iustinianæ: Eam Pontifex ad petitionem Canonicorum commisit Primicerio Grandensi, & Pribano S. Sophiæ: Postea verò Antonius alias literas super eadem causâ impetruit ad Archipresbyterum Paduanum. Is procedens in ea causa, in Canonicos S. Iustinianæ excommunicationem promulgari curauit, eò quòd Antonium in Canonicum recipere nollent. Sed priores illi deputati Iudices mandarunt Patriarchæ Grandensi, ut dictos Canonicos excommunicatos non esse declararet, ac demuntiarer: eò quòd literæ posteriores, in quibus de prioribus nulla mentio fiebat, subreptitiæ essent, per quas nulla Archipresbytero potestas collata sit. Cùm verò Patriarcha mādaturū exequi vellent, Archi-